

ՄՇՏԱԴԱԼԱՐ ԾԱՌԻՆ ՊՏՈՒՂՆԵՐԸ

Մենք կրկին կը հրաւիրուինք մեր խօսքը բերելու Ամերիկայի Հայոց Առաջնորդ Գերե. Տ. Թորգոմ Արքեպս. Մանուկեանի ֆահանայ օծման 50րդ Յոբելինական հանդիսութեան, ինչպէս նաեւ իր կեանքին Սաղմոսերգուին կողմէ սահմանուած զենիթին հասած ըլլալու յիշատակութեան կրկնակ առիթներով:

Կ'ըսէ Սաղմոսերգուն մարդկային կեանքի մասին.

«Մեր կեանքի տարիները եօթանասուն են...»

«Եւ անկէ աւելին փառքը աշխատանք ու ցաւ են»:

(Սղմ. Ղ. 10).

Հրաւեր, որ կ'երեւի Թորգոմ Սրբազանի կեանքին մէջ այն է որ ան եօթանասուն տարիներու զենիթին դեռ կը պահէ իր երիտասարդական կորովը եւ մեհաւարժ գործունէութիւնը: Վերել աշխարհուած «աշխատանք» — իր աշխարհաբար իմաստով — կը տեսնենք որ կը շարունակուի առանց դադարի Թորգոմ Սրբազանի կեանքին մէջ: Իսկ «ցաւը»... ինք միայն գիտէ: Մեր գիտցածն ու տեսածը այն է, որ չենք նշմարէր զայն ոչ իր խօսքին մէջ եւ ոչ ալ իր դէմքին վրայ. մեր փափաքն է, որ մեր տեսածը լինի տեսական իրականութիւնը:

Իսկ 50 տարիներ շարունակ Աստուծոյ անդամացանի հերկի սրբազան աշխատանքին մէջ ձեռքը միշտ մահին վրայ պահելը փչերուն տրուած շնորհն մըն է, որուն անաւասիկ կ'արժանանայ Թորգոմ Սրբազան: Մեր մտորանքն է, որ ան աւելի երկար տարիներ տանի մանկալի այդ «բեզարած» գործը:

Մենք Թորգոմ Սրբազանը հոյնացած կը նկատենք այն ծառին հետ որ մեզի կը ներկայացուի Սաղմոսաց Գրքի առաջին զլուխին մէջ.

«Նման է ան ջուրի ճամբաներուն վրայ տնկուած ծառին»:

«Որ իր պտուղը կու տայ իր ժամանակին»:

«Անոր տերեր չի թափիր»:

«Եւ ինչ բան որ ընէ կը յաջողի»:

Արդարեւ գեղեցիկ է պատկերը այդ մեհադալար ծառին, որ ամէն տարի իր ծաղիկները կը բանայ անխափան, իր տերերները կը փոխէ առանց կոտորելու իր կանաչութիւնը, ու կը հասունցընէ իր պտուղները առանց փողի-բմբուկի: Թորգոմ Սրբազան

անաւասիկ ա՛յդ է որ կ'ընէ յիսուն տարիներէ ի վեր գրեթէ ամէն մարդի մէջ, ոչ միայն հովուական՝ այլ նաեւ վարչական, կրթական, գրական, գեղարուեստական ու այլ նիւղերու մէջ:

Թորգոմ Սրբազան պատմութեան պիտի անցնի իբրեւ այն Առաջնորդը, որուն օրով իրականացաւ Ամերիկահայոց անկարելի նկատած մեծ երազներէն մէկը: Ամերիկահայոց Արեւելեան Թեմին Մայր Տանարին կառուցումն է այդ: Անոյզ է, իրմէ առաջ շատ շատեր, Առաջնորդներ, Յանձնախումբեր եւ պատշտօնասարներ աշխատանք տարած էին այդ երազի իրականացման նամբուն մէջ. անոնք պատրաստեցին գետնը, վառ պահեցին հանրային հետաքրքրութիւնը, հայրապետեցին նախնական աստղաները, որոնք իրենց լուծին հասան իր օրով: Նման Սողոմոնին, որ իր հօրը տանար մը շինելու յղացած գաղափարը իրագործեց օգտագործելով միաժամանակ անոր պատրասած նիւթերը:

Գեղեցիկ երեսոյք է Աստուծոյ փառքին համար նիւթերէն տանարներ կառուցանել: Սակայն շատ աւելի գեղեցիկ է եւ Աստուծոյ համար շատ աւելի հանելի է պատրաստել կենդանի տանարներ, որոնց մէջ պիտի նախընտրէր բնակիլ Աստուծոյ Հոգին: Եթէ ըսենք որ Թորգոմ Սրբազան աւելի շատ է այս երկրորդ տեսակի տանարներ կառուցանելու սրբազան գործին վրայ՝ իրականութեան աւելի մօտեցած պիտի ըլլանք: Թէ՛ հովուական եւ թէ՛ հովուապետական գործունէութեան ընթացքին ջանացած է ան կենդանի եկեղեցին վերակառուցանել: Հաւաստի եւ նուիրեալ առաջնորդութեան պակասին հետեւանալով վատագոյն Հայ Եկեղեցիին մէջ աշխատած է ներառել հոգեւոր կեանքի եւ կրօնական եռանդի գիտակցութիւն: Տարած է Եկեղեցիի հիմքերը ամրացնելու կազմակերպչական աշխատանք: Յատկապէս խնամք եւ հոգացողութիւն ցուցաբերած է երիտասարդներու եւ մանուկներու համար կրօնական եւ կրթական կրկնակ նակատներու վրայ: Այսինքն զարկ տալով որքան մայրենի լեզուի ուսուցման, նոյնքան ալ Մայր Եկեղեցիի տարական գիտելաց պատրաստութեան: Ուղղակի կամ անուղղակի իր սկզբունքը եղած է սորվեցնել եւ սիրցնել Հայ Եկեղեցիի կրօնական հիմնական տարրերը եւ միտքերը լուսաւորել այդ նիւթերու մասին:

Այս բոլորին եւ դեռ չլիւծուած շատ մը իրագործումներուն եւ աշխատանքներուն համար մենք պիտի ըսենք «վարձս ի Տեառնէ ընկալցի» Թորգոմ Սրբազան: Որովհետեւ մարդիկ դժուար թէ կա-

րենան հասուցանել այն արժանութիւններ՝ ի ժամու եւ ի տարածամու աշխատանքները, յաճախ տեղէ տեղ, ծովէ ծով տառանց հանգիստի այցելութիւնները: Բաց աստի, մարդոց տուածը եւ տալիքը ժամանակաւոր է, անցաւոր է, անկասար է: Որոնք փառաւոր կամ համեստ հանդէսով մը, անկեղծ ու մարդկային արտայայտութիւններով կ'աւարտին եւ որոնք ի վերջոյ կը մոռցուին կամ կը մնան զբերու մէջ: Սակայն Աստուծոյ տալիքը անսպառ եւ յաւիտենական է: «Այն ինչ որ աչք չէ տեսնու, ականջ չէ լսու եւ մարդու արին մէջ չէ ինկեր՝ Աստուած պատրաստած է զինք սիրողներուն» (Ա. Կորնթ., Բ. 9): Այդ է որ կը մաղթենք սիրելի Քորգոմ Սրբազանին եւ կ'ողջագուրենք զինք եղբայրական սիրով եւ կ'ըսենք. այն ինչ որ կը կատարուի ի պատիւ եւ ի գնահատութիւն իրեն կը նկատենք «Արժան ես իրաւ»:

Աղօթարար

ՇՆՈՐՀՔ ԱՐՔԵՊԻՍԿ. ԳԱՆՈՒՍՏԵԱՆ

ՊԱՏՐԻԱՐԿ ԼԱՅՈՑ ԹՈՒՐԿԻՈՅ

